

213 SNM, un avió de caça que baixava ràpidament d'altura, semblava que es precipitava en direcció al poble, no era un efecte òptic tenien l'avió quasi al damunt en un picat recte al Calvari, van ser pocs segons, però per si la gent no tenia prou temor de la guerra que estaven veien en directe, només va faltar sentir el rugir del motor d'este avió de caça, i veient-lo vindre de cara pensaven que es ficaria a ametrallar-los d'un moment a un altre.

Van ser uns moments de pànic i terror que durà pocs segons, l'avió ja el tenien a dos-cents metres a l'enrecre, volant per damunt del "camí de la Costa de pujada al Raspall" o més popular era dir "camí del hermano", estava tan a prop que es veia com el pilot anava ladejat, recolzat sobre el seu costat esquerre.

Anava a no més d'uns trenta metres del terra, recte i directe a la part de darrere de l'església medieval de Sant Francesc(carrer Alar), quant estava damunt del camí del "hermano", just a la punta oest de les Eres rajoleres de la Teuleria de Parranda, l'avió girà de sobte en un gir a l'esquerra, passant per damunt del carrer General Varela, just a quaranta metres al nord de l'actual casa de Varela, creua la teuleria pel seu extrem nord, pel garroferal veí, però baixava ràpidament d'altura quasi tocant als arbres, el pilot apenes va tindre temps d'adreçar el avió quant definitivament toca terra al bancals d'atmellers d'Agustí "Llebrero" i les oliveres que estan detràs del actual Taller mecànic de Manolo Gual, veí del taronger del "Francés").

El avió va pillar una aigüera de reconduir les aigües pluvials i el impacte va ser tan brutal que es desintegra l'avió per complet en milers de trossos i trossets, el més sencer que en va quedar, va ser el motor que va parar a més de quaranta metres del lloc de la col·lisió. Tota la gent concentrada al Calvari va córrer esvalotada i horroritzada de vore l'accident o escoltar l'estampit del brutal impacte, molts veïns van córrer al lloc del aterratge per a socórrer al infortunat pilot.

En aplegar al lloc no es reconeixia res, d'allò que feia breus minuts abans fora l'avió, i del pilot ni rastre, s'havia desintegrat el seu cos, a base de mirar ja es van anar reconeixen el que semblaven ser restes humanes. De soroll de fons durant tot eixe dia, sempre el constant retronar de les explosions del bombardeig ininterromput de l'artilleria naval nacional.

No havia passat ni mitja hora de l'accident, quan es

presentà un camió militar amb un pelotó de soldats republicans amb oficials i mandos militars, ràpidament van fer que la gent civil s'apartés de les restes de lo que fora un avió de caça Polikarpov I-15, conegut amb el renom "l'apodo" de "chato".

Vista la situació catastròfica total de totes les restes, l'oficial en cap ordena que es repleguessin únicament les restes humanes del pilot aviador, al poc rato en vore que la recollida de restes s'havia ralentitzat o era quasi nula, l'oficial en cap va anar formar als soldats del pelotó i li rendiren honors militars al aviador que entregà la seua vida en combat.

Posteriorment pujaren tots els militars al camió i se'n anaren amb les despulles del pilot.

CONCLUSIONS COMENTADES COM QUE SÓN CERTES, I TEORIES POSSIBLES:

La lectura que donaren la majoria dels presents fou corroborada en dies posteriors, per diverses fonts extraoficials replegades i comentades per la població civil. Diverses són les causes i teories enigmàtiques no resoltes que envolten la caiguda del Polikarpov I-15-Chato republicà: averies mecàniques en l'avió causades per alcanç de dispars, pilot ferit per tirs de bala, intent d'aterratge forçós per ferides o averies, falta de combustible, averia mecànica.....

La conclusió i opinió generalitzada de la gent va ser la següent :

- Era un pilot ferit dins de la cabina de comandament d'un Chato Republicà, els tirs antiaeris que el feriren foren efectuats des de terra en alguna línia del front prop de les Coves de Vinromà.

- Baixava a buscar el refugi dels plans litorals, on poder aterrar, on a més estaven les seues línies i amb la seguretat de trobar-se a prop d'algun hospital militar de campanya en guerra.

- Al vore el poble, deuria voler aterrar a ser possible, en un lloc el més prop de la gent, i sobre tot que el pogueren vore on aterrava, d'on poder-lo socórrer lo més ràpidament que els fora possible a la ciutadania local o a les forces militars de terra.

- A la baixada del Raspall el pilot seguia el Camí de la Costa del Raspall que era molt recte, però no era l'adequat per aterrar, s'aproxima massa ràpidament al penyal del Calvari a l'enrecre del carrer Alar, quasi s'avia clavat dins del poble, tendria que rebasar-lo, possiblement en eixos moments podria tindre intervals de